

Course of study (code) / Назва дисципліни (шифр)	Біржова торгівля (E10762CBTOR, E10764BBTOR)
Academic year / Навчальний рік - Семестр	7 семестр, 2022-2023 н.р.
Course of study / Назва спеціальності	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Educational program / Освітня програма Education - ECTS / Рівень – Кредити Status / Статус Learning language / Мова навчання	«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» Перший (бакалаврський) рівень - 5 ECTS Вибіркова Українська
Author / Укладач	Пурій Ганна Володимирівна, доцент, кандидат економічних наук, Державний університет економіки і технологій, e-mail: puriy_av@kneu.dp.ua, http://orcid.org/0000-0003-4226-4445 моб. +380679399556
Консультації	пт., 10.00-12.00

A. OBJECTIVE OF THE SUBJECT / МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Метою курсу є формування системи знань та навичок для професійної діяльності на світових фінансових ринках, освоєння методів аналізу фінансових ринків та вмінням ефективно користуватись біржовими інструментами, здатністю приймати ефективні стратегічні рішення та прогнозувати тенденції і страхувати цінові ризики на фінансовому ринку. Оскільки в сучасних умовах найбільш крупним та ліквідним сегментом світового фінансового ринку виступає валютний ринок, який привертає безліч учасників, як фінансових організацій, так і індивідуальних інвесторів то значна увага приділена його вивченню.

B. SUBJECT PROGRAM / ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Світові фінансові ринки.

Розвиток світових фінансових ринків. Структура фінансового ринку. Опис фінансових ринків. Розвиток світових фінансових ринків. Фінансові біржі як складова фінансового ринку. Світові фінансові центри. Вплив глобалізації на розвиток фінансових ринків. Біржі як елемент інфраструктури фінансового ринку.

Тема 2. Історія розвитку біржової торгівлі і сучасний стан біржового ринку.

Сутність біржі та її економічна природа. Історія розвитку інститутів біржової торгівлі. Поняття біржової торгівлі, особливості функціонування біржі. Класифікація бірж, її функцій. Біржовий товар. Характеристика біржових товарів. Роль біржі в сучасних умовах. Універсалізація біржової діяльності. Еволюція біржової діяльності з відокремленням особливостей становлення вітчизняної біржової справи. Індокси, що встановлюються на фінансових біржах. Характеристика основних фондових індексів.

Тема 3. Організація біржової діяльності.

Організаційна структура управління біржею. Інституційна побудова та учасники біржових торгів: членів біржі та учасників біржових торгів. Організаційна структура біржі, характеристикою компетенції відділів та комітетів біржі, прав та обов'язків членів біржі. Біржові посередники: брокери та дилери. Сутність та види брокерської діяльності. Етапи біржового процесу. Правила та регламентація біржових торгів. Процедура біржових торгів та інфраструктура біржових торгів. Особливості і перспективи розвитку системи електронних біржових торгів. Порядок укладання біржових угод. Введення рахунків клієнтів і формування звітності щодо виконання наказів клієнтів. Сутність біржового клірингу. Клірингова палата, її роль та функції. Реєстрація та оформлення угод. Маржа у фінансовій біржовій діяльності. Додаткові гарантії розрахункової палати.

Тема 4. Механізм біржової діяльності.

Економічна природа біржової угоди та основні характеристики біржових угод на товарній біржі. Види біржових угод: угоди з реальним товаром (спотові, форвардні угоди, угоди з умовою, бартерні угоди), угоди без реального товару (ф'ючерсні угоди та угоди з опціонами). Механізм підготовки і здійснення товарообмінної операції на товарній біржі. Особливості біржових операцій: хеджування, спекулятивні, купівля продаж реального товару. Характеристика порядку укладання й оформлення угод на товарній біржі. Котирування та види цін на біржі.

Тема 5. Ф'ючерс як інструмент біржової торгівлі.

Сутність та види ф'ючерсів. Товарні ф'ючерси як фінансові інструменти. Поняття та види фінансових ф'ючерсів. Види ф'ючерсних контрактів. Відсоткові ф'ючерсні контракти. Ф'ючерсні контракти з валютою. Контракти на індокси. Особливості ціноутворення ф'ючерсних контрактів. Базис та зміна ціни. ф'ючерсної торгівлі.

Тема 6. Торговля ф'ючерсними контрактами на біржі.

Визначальні риси ф'ючерсних ринків. Сутність ф'ючерсної біржової торгівлі та причини її виникнення. Еволюційний розвиток ф'ючерсної торгівлі. Цілі ф'ючерсної торгівлі. Операції з валютними ф'ючерсами. Коротка та довга позиції. Порядок укладання та робота із ф'ючерсним контрактом, особливості виконання угод за ф'ючерсними контрактами. Біржове хеджування та спекуляція. Тлумачення поняття «хеджування» на ф'ючерсному ринку. Операції хеджування на ф'ючерсному ринку та види спекулятивних стратегій.

Особливості ф'ючерсної торгівлі на Українській міжбанківській валютній біржі (УМВБ). Правила торгівлі на УМВБ.

Тема 7. Сутність та торгівля опціонами на біржі.

Визначення опціону. Просте використання опціонів.

Поняття опціонних контрактів. Право на купівлю та продаж. Ціна реалізації. Сторони опціонного контракту. Права та обов'язки сторін. Опціони американського та європейського стилів. Види опціонних контрактів. Специфікація контрактів. Біржова та позабіржова торгівля опціонними контрактами. Система маржі.

Ціноутворення опціонів. Премія, змінність ринку (volatility) та інші фактори, що впливають на вартість опціону. Внутрішня та часова вартість опціону. Опціони in-, at-, та out-the-money. Plain Vanilla опціон.

Прибуток (збиток) за опціонними контрактами. Графічне зображення опціонів.

Тема 8. Валютна біржа.

Поняття валютного ринку, сутність, функції та значення валютної біржі як складових фінансової системи. Особливості валюти як біржового товару. Валюти і їх котирування. Види та правила котирування.

Характеристика видів валютних операцій на біржі та учасників біржових торгів. Порядок здійснення операцій на ринку Forex. Способи укладання угод на ринку FOREX. Поняття трансакції. Поняття маржинальної торгівлі. Поняття ордеру та його призначення.

Організаційно-правове забезпечення валютної біржі, її організаційна структура. Основні види валютних операцій (касові або готівкові (операції "spot"), строкові (форвардні операції), операції "своп", арбітражні). Механізм укладання угод з валютою, порядок укладання валютних угод на біржі. Біржові валютні операції: spot і форвард згідно законодавства України.

Тема 9. Основи фундаментального аналізу біржових цін та курсів.

Призначення і принципи фундаментального аналізу (ФА). Основні фактори, що вивчає ФА. Випадкові та неочікувані. Політичні фактори. Очікування і плітки. Економічні фактори. Класифікація фундаментальних чинників і їх вплив на рух валютного курсу. Характеристика економічних індикаторів.

Напрями політики Центральних банків. Вплив політичних чинників і висловів політичних діячів на рух валютного курсу. Вплив на рух валютного курсу чуток, очікування і вихід даних. Класифікація економічних індикаторів.

Особливості фундаментального аналізу на різних сегментах фінансового ринку: фондовому, валютному, товарному, ф'ючерсному.

Тема 10. Державне регулювання біржової торгівлі

Характеристика стану нормативно-правового забезпечення діяльності бірж в Україні. Основні правові засади регулювання діяльності бірж. Закон України "Про товарні біржі". Господарський кодекс України по біржі, біржові правила та торги. Нормативні документи, які регламентують діяльність бірж України. Правове регулювання реєстрації договорів купівлі-продажу на біржах. Державно-правове та інституційно-правове регулювання фінансової біржової діяльності. Види правового регулювання біржового ринку. Інститути – регулятори діяльності біржі. Світовий досвід регулювання біржової діяльності.

C. LIST OF COMPETENCIES AND STUDIES TARGETED RESULTS / ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1. Здатність до розуміння соціально-економічних явищ, суспільних процесів і тенденцій науково-технічного прогресу. ЗК5. Здатність застосовувати загальнонауковий методологічний апарат. ЗК8. Здатності до новаторства та інноваційної активності в підприємницькій діяльності..
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	СК1. Вміння аналізувати і структурувати проблеми діяльності підприємства та знаходити конструктивні рішення на базі спеціальних знань з підприємництва, торгівлі, біржової діяльності, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації, вибір методів та інструментів, застосування інноваційних підходів. СК11. Розуміння технологій у сферах виробництва, оптової, роздрібної, біржової торгівлі, логістики, публічних закупівель товарів, робіт і послуг; здатність передбачати економічні, соціальні і морально-етичні наслідки застосування на практиці нових розробок і методики у сфері обігу.
Програмні результати навчання (ПРН)	ПРН11. Знати класифікацію, номенклатуру асортименту і чинники утворення цін біржових товарів на провідних товарних біржах світу, уміти самостійно знаходити джерела інформації класифікацію, номенклатуру асортименту і чинники утворення цін біржових товарів на провідних товарних біржах світу, уміти самостійно знаходити джерела інформації про біржові товари, накопичувати її, аналізувати та використовувати в професійній діяльності із здійснення комерційних операцій на біржах ПРН14. Оцінювати результати діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, аналізувати і планувати показники діяльності підприємств торгівлі, розробляти методи її покращення.

D. SEMESTER PLAN / СЕМЕСТРОВИЙ ПЛАН

Тиждень/ Дата	Тема	Форма діяльності (заняття), години, формат	Завдання для СРС (література, ресурси в інтернеті, презентація, відеокурси)
1-2	Тема 1 Світові фінансові ринки Розвиток світових фінансових ринків. Структура фінансового ринку. Опис фінансових ринків. Розвиток світових фінансових ринків. Фінансові біржі як складова фінансового ринку. Світові фінансові центри.	Лекція, (2 год)	Ознайомлення з презентаційними матеріалами Опрацювання літератури: основна 1-3, додаткова 1-3
2-3	Вплив глобалізації на розвиток фінансових ринків. Біржі як елемент інфраструктури фінансового ринку	Практичне заняття, (4 год)	Письмова та усна відповідь на питання, конспект, підготовка індивідуальних завдань (реферат або повідомлення)
3-4	<i>Тема 2. Історія розвитку біржової торгівлі і сучасний стан біржового ринку</i> 2.1. Сутність біржі та її економічна природа. Історія розвитку інститутів біржової торгівлі. 2.2. Поняття біржової торгівлі, особливості функціонування біржі.	Лекція (2 год)	Ознайомлення з презентаційними матеріалами Опрацювання літератури: основна 1-3, додаткова 1-3
4-5	2.3. Класифікація бірж, її функцій. Біржовий товар. Характеристика біржових товарів. 2.4. Роль біржі в сучасних умовах. Універсалізація біржової діяльності. Еволюція біржової діяльності з відокремленням особливостей становлення вітчизняної біржової справи. 2.5. Індекси, що встановлюються на фінансових біржах. 2.6. Характеристика основних фондових індексів.	Практичне заняття (4 год)	1. Ознайомлення студентів із метою заняття, інформаційним забезпеченням та основними принципами та стандартами роботи біржи. 2. Дискусія-відповіді на поставлені запитання за темою заняття. Історія розвитку біржової торгівлі і сучасний стан біржового ринку. Біржі як елемент інфраструктури фінансового ринку. Універсалізація біржової діяльності. . Класифікація бірж Функції бірж. Біржовий товар. Характеристика біржових товарів. Поняття біржової торгівлі 3. Міні-дискусія на тему: «Роль біржового ринку в сучасній економіці» 4. Підведення підсумків дискусії. 5. Експрес-контроль
5-6	Тема 3. Організація біржової діяльності. 1. Організаційна структура управління біржею. Інституційна побудова та учасники біржових торгів: членів біржі та учасників біржових торгів.	Лекція (2 год)	Ознайомлення з презентаційними матеріалами Опрацювання літератури: основна 1-3, додаткова 1-3
6-7	2. Організаційна структура біржі, характеристикою компетенції відділів та комітетів біржі, прав та обов'язків членів біржі. 3. Біржові посередники: брокери та дилери. Сутність та види брокерської діяльності. 4. Етапи біржового процесу. Правила та регламентація біржових торгів. 5. Процедура біржових торгів та інфраструктура біржових торгів. Особливості і перспективи розвитку система електронних біржових торгів. 6. Порядок укладання біржових угод. Введення рахунків клієнтів і формування звітності щодо виконання наказів клієнтів. 7. Сутність біржового клірингу. Клірингова палата, її роль та функції. Реєстрація та оформлення угод. 8. Маржа у фінансовій біржовій діяльності. Додаткові гарантії розрахункової палати.	Практичне заняття (4 год)	1. Ознайомлення студентів із метою заняття, інформаційним забезпеченням та основними принципами та стандартами роботи біржи. 2. Дискусія-відповіді на поставлені запитання за темою заняття. Організаційна структура управління біржею. Біржові посередники: брокери та дилери. Брокерська фірма, роль і місце в біржовій діяльності. Види брокерських угод Етапи біржового процесу. Правила та регламентація біржових торгів. Процедура біржових торгів та інфраструктура біржових торгів. 3. Міні-дискусія на тему: «Удосконалення правил та регламенту біржової діяльності» 4. Підведення підсумків дискусії. 5. Експрес-контроль 6. Вирішення задач

7-8	Тема 4. Механізм біржової діяльності. Економічна природа біржової угоди та основні характеристики біржових угод на товарній біржі. Види біржових угод: угоди з реальним товаром (спотові, форвардні угоди, угоди з умовою, бартерні угоди), угоди без реального товару (ф'ючерсні угоди та угоди з опціонами). Механізм підготовки і здійснення товарообмінної операції на товарній біржі. Особливості біржових операцій: хеджування, спекулятивні, купівля продаж реального товару. Характеристика порядку укладання й оформлення угод на товарній біржі. Котирування та види цін на біржі.	Лекція (2 год)	Ознайомлення з презентаційними матеріалами Опрацювання літератури: основна 1-3, додаткова 1-3
8-9		Практичне заняття (4 год)	1. Ознайомлення студентів із метою заняття, інформаційним забезпеченням та основними принципами та стандартами роботи біржи. 2. Дискусія-відповіді на поставлені запитання за темою заняття. Основні характеристики біржових угод. Види біржових угод. Механізм підготовки і здійснення товарообмінної операції на товарній біржі. Котирування та види цін на біржі. 3. Міні-дискусія на тему: «Ціноутворення на біржі» 4. Підведення підсумків дискусії. 5. Експрес-контроль 6. Вирішення задач
9-10	Тема 5. Ф'ючерс як інструмент біржової торгівлі. Сутність та види ф'ючерсів. Товарні ф'ючерси як фінансові інструменти. Поняття та види фінансових ф'ючерсів. Види ф'ючерсних контрактів. Відсоткові ф'ючерсні контракти. Ф'ючерсні контракти з валютою. Контракти на індекси. Особливості ціноутворення ф'ючерсних контрактів. Базис та зміна ціни. ф'ючерсної торгівлі.	Лекція (2 год)	Ознайомлення з презентаційними матеріалами Опрацювання літератури: основна 1-3, додаткова 1-3
10-11		Практичне заняття (4 год)	1. Ознайомлення студентів із метою заняття, інформаційним забезпеченням та основними принципами та стандартами роботи ф'ючерсу. 2. Дискусія-відповіді на поставлені запитання за темою заняття. Сутність та види ф'ючерсів. Специфікація ф'ючерсного контракту Товарні ф'ючерси як біржові інструменти. Види та характеристика фінансових ф'ючерсів: - процентні ф'ючерси; - валютні ф'ючерси; - індексні ф'ючерси; - ф'ючерси на золото. 3. Сучасні види ф'ючерсів Міні-дискусія на тему: «Фінансові ф'ючерси та їх місце в сучасній фінансовій біржовій діяльності» 4. Підведення підсумків дискусії. 5. Експрес-контроль 6. Вирішення задач
11-12	Тема 6. Торговля ф'ючерсними контрактами на біржі. Визначальні риси ф'ючерсних ринків. Сутність ф'ючерсної біржової торгівлі та причини її виникнення. Еволюційний розвиток ф'ючерсної торгівлі. Цілі ф'ючерсної торгівлі. Операції з валютними ф'ючерсами. Коротка та довга позиції. Порядок укладання та робота із ф'ючерсним контрактом, особливості виконання угод за ф'ючерсними контрактами. Біржове хеджування та спекуляція. Тлумачення поняття «хеджування» на ф'ючерсному ринку. Операції хеджування на ф'ючерсному ринку та види спекулятивних стратегій. Особливості ф'ючерсної торгівлі на Українській міжбанківській валютній біржі (УМВБ). Правила торгівлі на УМВБ.	Лекція (2 год)	Ознайомлення з презентаційними матеріалами Опрацювання літератури: основна 1-3, додаткова 1-3
12-13		Практичне заняття (4 год)	1. Ознайомлення студентів із метою заняття, інформаційним забезпеченням та основними принципами та стандартами роботи біржи. 2. Дискусія-відповіді на поставлені запитання за темою заняття. Сутність ф'ючерсної біржової торгівлі та причини її виникнення. Порядок укладання біржових угод за ф'ючерсними контрактами Особливості виконання угод за ф'ючерсними контрактами. Специфікація ф'ючерсних контрактів. 3. Міні-дискусія на тему: «Розвиток біржової ф'ючерсної торгівлі в Україні» 4. Підведення підсумків дискусії.

			5. Експрес-контроль 6. Вирішення задач
13-14	Тема 7. Сутність та торгівля опціонами на біржі. Визначення опціону. Просте використання опціонів.	Лекція (2 год)	
13-14	Поняття опціонних контрактів. Право на купівлю та продаж. Ціна реалізації. Сторони опціонного контракту. Права та обов'язки сторін. Опціони американського та європейського стилів. Види опціонних контрактів. Специфікація контрактів. Біржова та позабіржова торгівля опціонними контрактами. Система маржі. Ціноутворення опціонів. Премія, змінність ринку (volatility) та інші фактори, що впливають на вартість опціону. Внутрішня та часова вартість опціону. Опціони in-, at-, та out-the-money. Plain Vanilla опціон. Прибуток (збиток) за опціонними контрактами. Графічне зображення опціонів.	Практичне заняття (4 год)	1. Ознайомлення студентів із метою заняття, інформаційним забезпеченням та основними принципами та стандартами роботи біржі. 2. Дискусія-відповіді на поставлені запитання за темою заняття. Біржове хеджування та спекуляція за допомогою ф'ючерсних контрактів. Операції хеджування на ф'ючерсному ринку. Види спекулятивних стратегій на основі ф'ючерсних угод. Особливості ф'ючерсної торгівлі в Україні. 3. Міні-дискусія на тему: «Біржові спекулятивні операції: за та проти» 4. Підведення підсумків дискусії. 5. Експрес-контроль 6. Вирішення задач
14-15	Тема 8. Валютна біржа. Поняття валютного ринку, сутність, функції та значення валютної біржі як складових фінансової системи. Особливості валюти як біржового товару. Валюти і їх котирування. Види та правила котирування. Характеристика видів валютних операцій на біржі та учасників біржових торгів. Порядок здійснення операцій на ринку Forex. Способи укладання угод на ринку FOREX. Поняття трансакції. Поняття маржинальної торгівлі. Поняття ордеру та його призначення. Організаційно-правове забезпечення валютної біржі, її організаційна структура. Основні види валютних операцій (касові або готівкові (операції "spot"), строкові (форвардні операції), операції "своп", арбітражні). Механізм укладання угод з валютою, порядок укладання валютних угод на біржі. Біржові валютні операції: spot і форвард згідно законодавства України.	Лекція (2 год)	Ознайомлення з презентаційними матеріалами Опрацювання літератури: основна 1-3, додаткова 1-3
		Практичне заняття (4 год)	1. Ознайомлення студентів із метою заняття, інформаційним забезпеченням та основними принципами та стандартами роботи біржі. 2. Дискусія-відповіді на поставлені запитання за темою заняття. Сутність та види опціонів. Їх графічне представлення Використання опціонів. Поняття та види опціонних контрактів. Біржова та позабіржова торгівля опціонними контрактами. Ціноутворення опціонів. 3. Міні-дискусія на тему: «Сутність та торгівля опціонами на біржі» 4. Підведення підсумків дискусії. 5. Експрес-контроль 6. Вирішення задач
15-16	Тема 9. Основи фундаментального аналізу біржових цін та курсів. Призначення і принципи фундаментального аналізу (ФА). Основні фактори, що вивчає ФА. Випадкові та неочікувані. Політичні фактори. Очікування і плітки. Економічні фактори: Класифікація фундаментальних чинників і їх вплив на рух валютного курсу. Характеристика економічних індикаторів. Напрями політики Центральних банків. Вплив політичних чинників і висловів політичних діячів на рух валютного курсу. Вплив на рух валютного курсу чуток, очікування і вихід даних. Класифікація економічних індикаторів. Особливості фундаментального аналізу на різних сегментах фінансового ринку: фондовому, валютному, товарному, ф'ючерсному.		Ознайомлення з презентаційними матеріалами Опрацювання літератури: основна 1-3, додаткова 1-3
			1. Ознайомлення студентів із метою заняття, інформаційним забезпеченням та основними принципами та стандартами роботи біржі. 2. Дискусія-відповіді на поставлені запитання за темою заняття. Призначення і принципи фундаментального аналізу (ФА). Основні фактори, що вивчає ФА. Характеристика економічних індикаторів. Особливості фундаментального аналізу на різних сегментах фінансового ринку: фондовому, валютному, товарному, ф'ючерсному. 3. Міні-дискусія на тему: «Економічні

			індикатори в біржовій торгівлі» 4. Підведення підсумків дискусії. 5. Модульний контроль 6. Вирішення задач
15-16	Тема 10. Державне регулювання біржової торгівлі Характеристика стану нормативно-правового забезпечення діяльності бірж в Україні. Основні правові засади регулювання діяльності бірж. Закон України “Про товарні біржі”. Господарський кодекс України по біржі, біржові правила та торги. Нормативні документи, які регламентують діяльність бірж України. Правове регулювання реєстрації договорів купівлі-продажу на біржах. Державно-правове та інституційно-правове регулювання фінансової біржової діяльності. Види правового регулювання біржового ринку. Інститути – регулятори діяльності біржі. Світовий досвід регулювання біржової діяльності.		Ознайомлення з презентаційними матеріалами Опрацювання літератури: основна 1-3, додаткова 1-3
			Письмова та усна відповідь на питання, конспект, підготовка індивідуальних завдань (реферат або повідомлення)

Вивчення дисципліни передбачає виконання двох поза аудиторних контрольних (модульних) робіт.

Перша контрольна модульна робота виконується за темами 1-5, друга – за темами 6-10 у письмовій формі (у вигляді тестів).

Вивчення дисципліни передбачає виконання індивідуальних завдань. Кожен студент індивідуально виконує наступні завдання:

1. Характеристика товарної біржі, її функції.
2. Характеристика брокерської діяльності.
3. Призначення ф'ючерсних контрактів.
4. Основні ознаки біржового товару.
5. Характеристика європейських бірж.

За науково-дослідницьку роботу студенти можуть отримати додаткові бали за написання статей для опублікування у збірниках наукових праць навчальних закладів, науково-дослідних установ, спеціалізованих фахових часописах, матеріалах наукових та науково-практичних конференцій.

Орієнтована тематика досліджень:

1. Становлення і розвиток системи бірж в Україні 2. Системи регулювання біржової діяльності в країнах СНД 3. Об'єднання бірж в Україні та їх діяльність 4. Діяльність САБУ: стан та перспективи 5. Стан розвитку біржової торгівлі в країнах СНД 6. Система регулювання діяльності бірж в Україні 7. Основний зміст правил торгівлі системи агропромислових бірж України 8. Основні види порушень правил біржової торгівлі та санкції за них 9. Стан розвитку біржової торгівлі агропромисловою продукцією в Україні 10. Біржовий товар, його особливості та класифікація у світовій біржовій торгівлі 11. Досвід функціонування АТД в Україні 12. Перспективи хеджування на ринку сільськогосподарської продукції 13. Стан та основні тенденції розвитку біржового товарного ринку в Країнах Західної Європи 14. Стан та основні тенденції розвитку біржового товарного ринку в США 15. Стан та основні тенденції розвитку біржового товарного ринку в Країнах Південно-Східної Азії 16. Стан та основні тенденції розвитку біржового товарного ринку в Великобританії 17. Перспективи розвитку ф'ючерсної торгівлі агропромисловою продукцією в Україні 18. Перспективи розвитку ринку цінних паперів в Україні 19. Стан розвитку біржової торгівлі цінними паперами в Україні 20. Лістинг та делістинг цінних паперів: вітчизняний та зарубіжний досвід 21. Котирування цінних паперів, його умови та переваги 22. Досвід функціонування фондових бірж в країнах СНД 23. Система фондових бірж США: досвід функціонування та тенденції розвитку 24. Система фондових бірж країн Західної Європи: досвід функціонування та тенденції розвитку 25. Основні тенденції розвитку валютного ринку України 26. Валютні операції та механізми їх здійснення 27. Валютне котирування, його особливості та порядок здійснення 28. Особливості котирування валют та досвід використання міжнародних платіжних інструментів

Детальний план проведення практичних занять, завдання для практичних занять, самостійної та індивідуальної роботи містяться в системі MOODLE.

E. BASIC LITERATURE (OBLIGATORY TEXTBOOKS) / ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА (ОБОВ'ЯЗКОВІ ПІДРУЧНИКИ)

1. Торговельне підприємництво: підручник / за ред. проф. Фролової Л.В. – Одеса, Бондаренко М.О., 2018. – 640 с.
2. Чорна М.В, Кушнір Т.Б., Михайлова О.В. Економіка торгівлі: навчально- методичний посібник. –Х. : ХДУХТ, 2015. – с.221.
3. Сохацька О.М. Біржова справа: Підручник. – 3-е видання. змін і доп. К: Кондор. 2015. – 632 с.

F. COMPLEMENTARY LITERATURE / ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Н. О. Власова, В. А. Гросул, Н. С. Краснокутская, О. А. Круглова, М. В. Чорна, О. М. Филипенко. Економіка

торгівлі: Навч. пос. — Х.: Світ Книг, 2015.-473 с.

2. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність [Текст]: підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. І.М. Сотник, д.е.н., проф. Л.М. Таранюка.—Суми : ВТД «Університетська книга», 2018. —572с.
3. Пєпа Т.В., Пішеніна Т.І., Лавринович В.В. Біржова діяльність: навч. посіб. — К: Ліра. 2018. — 540 с.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL : <https://www.kmu.gov.ua/> (дата звернення: 01.09.2020 р.)
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 01.09.2020 р.)
3. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua (дата звернення: 01.09.2020 р.)
4. Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень. URL:<https://niss.gov.ua/> (дата звернення: 01.09.2020 р.)
5. Офіційний сайт Інституту світової економіки і міжнародних відносин URL: <http://www.iweir.org.ua/4> (дата звернення: 01.09.2020 р.)

G. THE MOST IMPORTANT PUBLICATIONS OF THE AUTHOR(S) CONCERNING PROPOSED CLASSES / ОСНОВНІ ПУБЛІКАЦІЇ АВТОРА, ЩО ПОВ'ЯЗАНІ З ТЕМАТИКОЮ ЗАПЛАНОВАНИХ ЗАНЯТЬ

Підручники, колективні монографії:

1. Puriy H. International competitiveness of secondary mineral resources due to globalization of ecological and economic problems. / H. Puriy, I. Yegorova, I. Macsymova, Kala // Global Partnership for Local Sustainable Development: Modern Trends and Best Practices [Monography]. – NUIFE, 2018. – P.171-181 (208 p.). Провідне видання іноземної держави (Міжнародні наукометричні бази: Crossref) – 1,5 д.а.
2. Пурий А.В. Микроэкономика: теория и практика : Учебник / Хамидов О.Х., Шайкан А.В., Маманазаров А. Б., Гушко С.В., Кулишов В.В., Салихов С. А., Маманазаров М. А., Пурий А.В.// [Глава 6. Производство продукции. Изокванта С. 76-86, Глава 13 Эффективность производства, С.366-371], Бухара: 2020. – 1,5 д.а.

Публікації у періодичних наукових виданнях:

1. Пурий Г. В. Методологічні основи прийняття рішень щодо збалансованого управління виробництвом продукції / Хорольський В.П., Рибалко Л.П., Пурий Г.В. , Хорольська О.В. // Економічний часопис XXI. – Київ. – 2016.– № 160 (7-8). – С. 45-50 (Міжнародні наукометричні бази: Web of Science, SCOPUS). <http://soskin.info/en/ea/2016/160-7-8/Economic-Annals-contents-V160-09>
2. Пурий Г.В. Дослідження циклічних коливань еміграції з України / Г. В. Пурий, К. В. Слюсаренко, В. В.Кулишов // Бізнес Інформ. – Харків. – 2019. – №9, С. 36-42. (Фахове видання) https://www.business-inform.net/article/?year=2019&abstract=2019_9_0_36_42&lang=en
3. Пурий Г.В. Слоубалізація економічних систем / І. Максимова, Г.Пурий // Український Щорічник з Європейських Інтеграційних Студій. Вип. V.– Київ, APREI, 2020. – С. 101 – 108. (Фахове видання) <http://yearlybook-aprei.com.ua/wp-content/uploads/2020/11/Ukrayinskyj-SHHorichnyk-z-YEvropejskyh-Integracijnyh-Studij-Vypusk-V.-2020-r..pdf>
4. Investigation into International Innovative Management of Creating and Producing Electric Cars / S. Kharin, O. Xamidov, G. Purij, O. Padalka, N. Sheludiakova // 8th International Scientific Conference on Sustainability in Energy and Environmental Science 2020. (Міжнародні наукометричні бази: SCOPUS) <https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1755-1315/628/1/012005/meta>
5. Puriy H. Global Work Mobility in the Integration Conditions / S. Hushko, V. Kulishov, T. Hangoni, H. Puriy, B. Kuzyšin, M. Šip, // QUALITY Access to Success: Journal of Management Systems, 2021, Vol. 22, No. 183, pp. 72-78. (Міжнародні наукометричні бази: Web of Science, SCOPUS). <https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85110795002&origin=inward&txGid=73967bd98bab5458b5991b5a934c4a5e>
6. Шайкан А.В., Пурий Г.В., Багашова Н.В. Посилення регіональної орієнтації економічних систем в умовах слубалізації / Бізнес-Інформ. - №11.- 2021. С. 26-34. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-11-26-34> (Фахове видання)
7. Puriy G. Integration of Ukraine into European union in Globalizing world / G. Puriy, N. Bahashova // Periodyk naukowy Akademii Polonijnej, Czestochowa, Akademia Polonijna w Czestochowie, 2017, 20 (2017) nr1, S.114-123. (Міжнародні наукометричні бази: Index Copernicus, DOAJ, Crossref, WorldCat)
8. Puriy H. Strategic priorities of Ukraine's investment and innovation development in modern international economic environment / Y. Izmaylov, D. Znotina, H. Puriy // Periodyk naukowy Akademii Polonijnej, Czestochowa, Akademia Polonijna w Czestochowie, 2017, 24 (2017) nr5, S.39-52. (Міжнародні наукометричні бази: Index Copernicus, DOAJ, Crossref, WorldCat)
9. Puriy H. Foreign experience of Special Economic Zones and prospects of development in Ukraine / H. Puriy, I. Maksymova, Y. Shatalov, A. Kostiuchenko // Scientific Journal of Polonia University. - 2018. - nr 4 (29). – P.92-

100. (Міжнародні наукометричні бази: Index Copernicus, DOAJ, Crossref, WorldCat)
10. Puriy H. Information security of human resource mobility under integration conditions / H. Puriy, N. Bahashova, I. Kotane // Scientific journal of Polonia University. – 2018. - nr1(26), P.34-42. (Міжнародні наукометричні бази: Index Copernicus, DOAJ, Crossref, WorldCat)
  11. Puriy H. Influence of Conditions of Economic Systems on Innovation Processes in Modern International Economic Environment / V. Kulishov, H. Puriy, I.Kotane, I. Yegorova, S. Hushko // International Scientific Conference «Society. Integration. Education. Proceedings of the International Scientific Conference», May, 25 – 26, 2018. – Latvia, Rezehne: Rezehne Academy of Technologies, vol. VI, 2018. – P. 294-303.
  12. Purij G. Designing an ERP Module for Assessing the Economic Status of Mining and Metallurgical Enterprises Based on Operating Leverage / Hushko S., Purij G., Slyusarenko K., J. M. M. Botelho, A. Mamanazarov, V. Kulishov // International Scientific Congress Society of Ambient Intelligence 2020 (ISC-SAI 2020). Series: Advances in Economics, Business and Management Research. - 2020. - volume 129, pp. 8 -14. DOI: <https://doi.org/10.2991/aebmr.k.200318.002>. (Міжнародні наукометричні бази)
  13. Purii, H. Simulation of Regional Development of Bioeconomy under Slowbalization. / Arbidane, I.; Purii, H.; Dvignon, A.; Mamanazarov, M. and Padalka, O. // In Proceedings of the 5th International Scientific Congress Society of Ambient Intelligence - ISC SAI, ISBN 978-989-758-600-2, 2022, pages 85-92. DOI: 10.5220/0011341900003350. (Міжнародні наукометричні бази)

H. PREREQUISITE AND POSTREQUISITE / ПРЕРЕКВІЗИТИ ТА ПОСТРЕКВІЗИТИ

Навчальна дисципліна “Біржова діяльність” є обов’язковою складовою навчального плану, циклу дисциплін професійної підготовки, яка сприяє підготовці фахівців у сфері послуг. Пререквізити: “Основи бізнесу”, “Торговельне підприємництво та комерційна діяльність”, “Організація торгівлі”, “Економіка підприємства”, “Товарна інформація”, “Маркетинг”, “Електронна комерція”, “Публічні закупівлі”, “Торговельна логістика”, “Управління продажами”, “Правознавство”, “Господарське право”, “Українська мова за професійним спрямуванням”, “Іноземна мова”
Обов’язкового знання іноземних мов не потребує

I. SCOPE AND TYPE / КІЛЬКІСТЬ ВІДВЕДЕНИХ ГОДИН ТА ФОРМА ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ

	Денна	Заочна
Лекції	16	8
Практичні (лабораторні)	32	8
Самостійна робота студента (СРС)	87	119
Індивідуально-консультативна робота (ІКР)	15	15
Курсова робота	-	-

J. CURRENT AND FINAL EVALUATION / ПОТОЧНЕ ТА ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ

	Денна	Заочна
Поточний контроль, в т.ч.:	100	100
оцінювання під час аудиторних занять	60	60
виконання контрольних (модульних) робіт	20	20
виконання і захист завдань самостійної роботи	20	20
науково-дослідницька робота	0	0
Підсумковий контроль (залік)	0	0
Разом	100	100

Шкала балів	Оцінка за 4-бальною шкалою	Шкала ECTS
90 – 100	Відмінно	A
80 – 89	Добре	B
70 – 79		C
66 – 69		D
60 – 65	Задовільно	E
21 – 59	незадовільно з можливістю повторного складання екзамену (заліку)	FX
0 – 20	незадовільно з можливістю вивчення дисципліни за індивідуальним графіком у формі додаткової індивідуально-консультативної роботи.	F

K. CODE OF CONDUCT OF THE COURSE / КОДЕКС ПОВЕДІНКИ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ КУРСУ

Для успішного проходження курсу та складання контрольних заходів необхідним є виконання наступних обов’язків:

- ❖ не запізнюватися на заняття;
- ❖ не пропускати заняття (як лекційні, так і практичні), в разі хвороби мати довідку або її ксерокопію;
- ❖ самостійно опрацювати весь лекційний матеріал та ресурси для самостійної роботи;
- ❖ конструктивно підтримувати зворотній зв’язок з викладачем на всіх етапах проходження курсу (особливо під час виконання індивідуальних проектів/курсового проекту);

- ❖ своєчасно і самостійно виконувати всі передбачені програмою лабораторні та практичні завдання;
- ❖ брати очну участь у контрольних заходах;
- ❖ будь-яке відтворення результатів чужої праці (включаючи практичну роботу над командним проектом), в тому числі використання завантажених з Інтернету матеріалів, як власних результатів, кваліфікується, як порушення норм і правил академічної доброчесності, та передбачає притягнення до відповідальності у порядку, визначеному чинним законодавством.

L. METHODS OF CONDUCTING / МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Для формувань компетентностей застосовуються такі методи навчання:

вербальні/словесні (лекція, пояснення, розповідь, бесіда);

наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація);

практичні (різні види практичних завдань, вирішення кейсів, виконання графічних робіт, проведення експерименту, практики);

пояснювально-ілюстративний, який передбачає пред'явлення готової інформації викладачем та її засвоєння студентами;

метод проблемного викладу;

дослідницький.

M. TOOLS, EQUIPMENT AND SOFTWARE / ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

мультимедійний клас з ПК, цифровий проектор

[Zoom](#) – хмарна платформа для відео і аудіо конференцій та вебінарів

ZELIS - система призначена для тестування знань студентів в двох режимах: автоматизований контроль знань та тестування по бланкам.

N. STUDENT RESOURCES, MOOC PLATFORMS / ЦИФРОВІ РЕСУРСИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ТА ВІДКРИТІ ДИСТАНЦІЙНІ ОНЛАЙН КУРСИ

Студентам пропонується доступ до навчальних матеріалів дисципліни - <https://moodle.duet.edu.ua/>

[EdX](#) – онлайн-курси від закладів вищої освіти.

[Prometheus](#) - український громадський проект масових відкритих онлайн-курсів.

O. FEEDBACK/ ЗВОРОТНІЙ ЗВ'ЯЗОК

Електронні листи є найкращим способом зв'язатися з керівником курсу, і, будь ласка, додайте шифр групи в темі листа. Якщо Ви надішлете мені електронне повідомлення, надайте мені, принаймні, 24 години, щоб відповісти. Якщо ви не отримаєте відповідь, відправте листа повторно.

P. ACADEMIC HONESTY/ АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Державний університет економіки і технологій очікує від студентів розуміння та підтримання високих стандартів академічної чесності. Приклади академічної не доброчесності включають такі: плагіат, зловживання інформацією із застарілих джерел мережі. Очікується, що вся робота, виконана відповідно до вимог курсу, є власною роботою студента. Під час підготовки роботи, яка відповідає вимогам курсу, студенти повинні відрізнити власні ідеї від інформації, отриманої з інших джерел. Без попереднього письмового схвалення викладачем, студенти можуть не подавати один і той же звіт двічі.

Викладання дисципліни здійснюється відповідно до загальноприйнятих норм освітньо-наукової діяльності здобувачами вищої освіти з дотриманням основних моральних і правових стандартів академічної поведінки та принципу нетерпимості до порушень етики академічних взаємовідносин, згідно «Положення про академічну доброчесність у Державному університеті економіки і технологій» https://www.duet.edu.ua/uploads/normbase/243/pol_AD.pdf (затв. Вченою радою Державного університету економіки і технологій, протокол №5 від 25 листопада 2021р.).

APPROVED / ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішенням кафедри Економіки та цифрового бізнесу Державного університету економіки і технологій - протокол №1 від 05 жовтня 2022 року

Укладач

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Кафедрою економіки та цифрового бізнесу
Протокол № 1 від 05 жовтня 2022 року
В.о. завідувача кафедри

Науково-методичною радою Державного університету
економіки і технологій
Протокол № 4 від 30 листопада 2022 року
Голова науково-методичної ради

Ганна ПУРІЙ

Вікторія СОЛОВІОВА

Валентин ОРЛОВ